

Aluehallintovirasto

Itä-Suomi

PÄÄTÖS

Nro 11/2019

Dnro ISAVI/4369/2018

Annettu julkipanon jälkeen
13.3.2019

ASIA Laiturin rakentaminen kiinteistön 297-33-27-12 edustalle Kuopion Lehtoniemessä, Kuopion kaupunki

HAKIJA Raija Törrönen

HAKEMUS

Raija Törrönen on 1.10.2018 aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja 7.11.2018 ja 30.11.2018 täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa osoitteessa Kotilokatu 6, 70840 Lehtoniemi osaomistamansa kiinteistön 297-33-27-12 edustalle rakennetun kivipengerlaiturin pysyttämiseksi Kallavedellä Kuopion kaupungissa. Hakemuksessa tarkoitettu rakennelma sijaitsee yhteisellä vesialueella 297-423-876-4. Hakemus koskee myös pysyvän käyttöoikeuden saamista hanketta varten tarvittaviin alueisiin.

Kiinteistön rantaan on vuonna 2012 tehty täyttöä noin 100 neliömetrin alalle siten, että siitä muodostuu kivipenger, joka ulottuu vesistön pohjan tasossa noin 16 metrin etäisyydelle kiinteistön ja yhteisen vesialueen välisestä rajasta. Laiturin perustuksena olevan kivipenkereen leveys vesistön pohjassa on keskimäärin 4 metriä, sen harjan leveys 3 metriä ja korkeus noin 1,2 metriä. Kivipenkereen päällä ja jatkona on puinen kulkusilta, joka päättyy irrotettavaan ponttonilaituriin. Kivipenkereen jatkona olevan laituriosan pinta-ala on noin 15 neliömetriä. Rakennelman kokonaispituus yhteisellä vesialueella on noin 21 metriä.

Kivipenkereen eteläreuna yhdistyy rannalle ja rantakallion päälle tehtyyn noin 40 neliömetrin suuruiseen maatäyttöön, josta noin 30 neliömetriä sijaitsee yhteisellä vesialueella. Laajimmillaan täyttö ulottuu yhteisellä vesialueella noin 7 metrin etäisyydelle kiinteistön rajasta. 4.11.2018 päivätyissä pituusleikkauspiirustuksissa 7-7 (1:100) ja poikkileikkauspiirustuksessa 5,5-5,5 (1:83) täytön paksuus on enimmillään 0,6–0,7 metriä. Hakemuksessa ei ole haettu lupaa maatäytön pysyttämiseksi, mutta se on esitetty osana laiturirakennelmaa.

Kivipenkereen harja on kiinteistön ja yhteisen vesialueen rajalla tasolla $N_{2000} + 82,26$ m ja laskee järvelle päin mentäessä tasoon $N_{2000} + 82,01$ m. Kivipenkereen päällä oleva kulkusilta on tasolla $N_{2000} + 82,39$ m. Vesistön pohja on noin 5,5 metrin etäisyydellä kiin-

teistön rajasta tasolla $N_{2000} + 81,62$ m, 11 metrin etäisyydellä 81,4–81,5 m ja kivipenkeen kärjen kohdalla tasolla $N_{2000} + 81,2$ –81,3 m.

Hankealueella Kallaveden virtaussuunta on rannan suuntainen, pohjoisesta etelään. Vesistön virtaus ei vaikuta toimenpidealueeseen, jossa veden vaihtuvuus riippuu aallokosta ja koillis–kaakko-sektorilta tulevasta tuulesta. Kallaveden vedenkorkeuden tunnusluvut N_{2000} -korkeusjärjestelmässä ovat jaksolla 1973–2006 olleet seuraavat:

ylivedenkorkeus (HW):	+ 82,93 m
keskiylivedenkorkeus (MHW):	+ 82,57 m
keskivedenkorkeus (MW):	+ 82,03 m
keskialivedenkorkeus (MNW):	+ 81,73 m
alivedenkorkeus (NW):	+ 81,50 m

Laituri sijaitsee Lehtoniemen osakaskunnan hallinnoimalla yhteisellä vesialueella 297-423-876-4. Osakaskunta ei ole myöntänyt hakijalle käyttöoikeutta alueeseen. Aluehallintovirastoon hakemuksen liitteeksi toimitetun Lehtoniemen osakaskunnan 25.10.2018 päivätyn katselmuspöytäkirjan mukaan osakaskunta edellyttää kivilaiturin purkua ja sen korvaamista kelluvalla laiturilla. Hakijan osaomistaman kiinteistön osuus yhteiseen vesialueeseen on 0,00042/0,3948. Lehtoniemen osakaskunnan yhteisen vesialueen kokonaispinta-ala on 274,4 hehtaaria. Hakija on esittänyt korvaukseksi käyttöoikeudesta yhteiseen vesialueeseen 1000 euroa.

Hankealueella voimassa olevassa asemakaavassa ranta-alue kuuluu erillispientalojen korttelialueeseen, jossa rantakaistale on maisemallisesti merkittävää aluetta, jonka olemassa oleva puusto on säilytettävä ja täydennettävä (mam–1). Vesialueella on kaavamerkintä W–6–k, mikä tarkoittaa vesialuetta, jolle saa rakentaa vene- ja uimalaitureita sekä aallonmurtajia. Indeksillä – k osoitetaan, että alue on varattu kunnan tarpeisiin. Hankealueesta pohjoiseen noin 30 metrin etäisyydellä on Kuopion kaupungin ylläpitämä venevalkama pienveneille. Liikennöinti valkamaan tapahtuu hankealueen itäpuolitse. Muutoin ranta-alue hankealueen läheisyydessä on yksityiskäytössä. Alueella ei ole erityisiä luontoarvoja tai suojelukohteita.

Hakemuksen mukaan laituri parantaa rannan käytettävyyttä ja mukavuutta. Laituri helpottaa vesistön virkistyskäyttöä, veneen lastausta ja veneeseen nousua sekä mahdollistaa onkimisen ja auringonoton. Rannan mataluudesta johtuen lyhyemmästä laiturista ei olisi hyötyä. Laiturista ei ole haittaa ympäristölle, naapureille tai järvellä liikkujille. Se ei huononna veden laatua. Maatäytöllä on peitetty kallio ja se helpottaa veneellä rantautumista ja toimii venetelojen säilytyspaikkana, jolloin laiturin pohjoispuoli jää uimarannaksi.

Hakemukseen on liitetty naapurien kuulemisasiakirja. Naapureilla ei ole huomauttamista lupahakemuksen johdosta.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Kuopion kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 14.1.2019. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus), ELY-keskukselta kalatalousviranomaisena sekä Kuopion kaupungilta ja Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Lausunnot

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on lausunnossaan todennut, että pengertämällä toteutetut laiturit, joissa ei ole veden vaihtuvuuden mahdollistavia aukkorakenteita, muuttavat veden virtaamareittejä ja vaikuttavat pysyvinä rakenteina merkittävästi rantamaisemaan. Laiturista aiheutuva haitta lahden pohjoisosassa olevalle soutuvenevalkamalle jäänee vähäiseksi, sillä laituri ei merkittävästi kavenna lahden suuta. Vaikutus vedenlaatuun jäänee myös vähäiseksi, sillä itäpuolella on laaja vesialue, joka mahdollistaa veden vaihtumisen penkereistä huolimatta. Laiturista ei aiheudu vähäistä suurempaa haittaa yleiselle edulle. Laiturista voi kuitenkin olla haittaa yksityiselle edulle.

Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on lausunut, että lähtökohtaisesti kaavamerkintä W-6-k mahdollistaa kivipengerlaiturin rakentamisen alueelle, mutta kivipenkereen osuus laiturista tulee olla mahdollisimman vähäinen ja pääsääntöisesti tulee suosia kevyempiä rakenteita, kuten pylväiden päälle rakennettuja laitureita tai ponttonilaitureita. Kevytrakenteisempi laituri aiheuttaa myös vähemmän maisemallista haittaa muille alueen asukkaille ja vesistön käyttäjille.

Kivipengerlaituri ei saa tarpeettomasti huonontaa ympäröivän vesistön tilaa eikä aiheutaa huomattavaa vahinkoa tai haittaa vesialueen omistajalle tai muille vesialueen käyttäjille. Laituri on rakennettu matalaan lahteen, jossa jo ennestään esiintyy runsaasti vesikasvillisuutta. Pengerlaituri vähentäisi veden virtausta matalassa lahdessa ja saattaisi siten lisätä lahden rehevöitymistä ja umpeenkasvua.

Mikäli hankkeelle myönnetään lupa, olisi veden vaihtuvuus turvattava ensisijaisesti lyhentämällä kivipengerosaa ja tekemällä loppuosa pylväiden tai ponttonien päälle. Mikäli lupa myönnetään kivipenkereelle esitetyn mittaisena, tulee vedenvaihtuvuus turvata penkereeseen tehtävällä riittävän suurella rumpaukolla tai vastaavalla rakenteella. Mahdolliset rakentamisen syrjäyttämät massat on poistettava luonnollisen pohjan tasoon saakka ja läjitettävä maalle asianmukaisesti. Vesistöä kohtuuttomasti samentavia töitä ei saa tehdä 1.6.–31.8. välisenä aikana.

Kuopion kaupungin kaupunkiympäristön palvelualue naapurina on hakemuksen johdosta tuonut esiin, että vesialueelle on toteutettu laituri ja kivipenkere ilman asianmukaista lupaprosessia. Veden vaihtuvuuden takaamiseksi kelluvan laiturirakenteen käyttö on parempi. Vaikutustarkastelu on esitetty hakemuksessa puutteellisesti. Hakijan tulee esittää tarkemmat selvitykset veden vaihtuvuudesta. Kuopion kaupunki edellyttää ennen rakentamista kaikkien tarvittavien lupien hakemista ja saamista.

Hakijan selitys

Hakija on selityksessään todennut, että esitettyä lyhyemmästä laiturista ei ole rannan mataluuden vuoksi hyötyä, eivätkä kelluvat rakenteet sovellu. Jäiden ahtautumisen vuoksi paalujen varaan rakennettu laituri ei kestäisi. Hakija esittää suunnitelmaansa

muutosta siten, että kivipenkereeseen, lähelle sen kärkeä, tehdään harjalta mitattuna 3,5 metrin ja pohjalta mitattuna noin 2,5 metrin levyinen virtausaukko, jonka yli kulkusilta kulkee. Aukon on tarkoitus varmistaa veden virtaus pohjois–eteläsuuntaisesti Kuopion ympäristönsuojeluviranomaisen edellyttämällä tavalla.

Muita tietoja

Aluehallintovirastossa on samaan aikaan käsiteltävänä kiinteistön 297-33-27-12 eteläpuoleisen kiinteistön 297-33-27-11 edustalle osittain rakennetun 24 metriä pitkän kivipengerlaiturin lupahakemus.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto myöntää Raija Törröselle luvan kiinteistön 297-33-27-12 edustalle rakennetun kivipengerlaiturin osittaiselle pysyttämislle ja kivipengerlaiturin jatkona olevan käyntisillan ja ponttonilaiturin pysyttämislle jäljempänä määrätyn ehdoin Kallavedellä, Lehtoniemen osakaskunnan yhteisellä vesialueella 297-423-876-4 Kuopion kaupungissa. Hakemus hylätään laiturin eteläpuolelle tehdyn maatäytön pysyttämisen osalta.

Aluehallintovirasto myöntää hakijalle pysyvän käyttöoikeuden nyt luvan saanutta rakennelmaa varten tarvittavaan noin 84 neliömetrin suuruiseen osaan Lehtoniemen osakaskunnan yhteisestä vesialueesta 297-423-876-4.

Aluehallintovirasto määrää hakijan maksamaan korvauksena Lehtoniemen osakaskunnalle lupamääräyksestä 5 ilmenevän korvauksen.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Tämä päätös ei vapauta noudattamasta sitä, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa tai sen nojalla on säädetty.

Lupamääräykset

1. Kivipengerlaiturin leveys vesistön pohjassa on korkeintaan 5 metriä ja harjan leveys korkeintaan kolme metriä. Kivipengerlaiturin rakenteen tulee muutoin olla 18.2.2019 päivätyn pituusleikkauspiirustuksen (1:100) mukainen, kuitenkin siten muutettuna, että kivipenkereeseen tehtävän virtausaukon tulee sijaita 4–8 metrin etäisyydellä tontin rajasta mitattuna sekä 4.11.2018 päivätyn asemapiirustuksen (kartoitusmittaus, 1:100) mukainen, siten muutettuna, että laiturin eteläpuoleinen maatäyttö on poistettu. Penkereiden luiskat ovat kaltevuudessa 1:1–1:1,5 ja ne on verhoiltava riittävän karkealla puhtaalla kivivaineella siten, etteivät laituriin sijoitetut massat missään olosuhteissa pääse valumaan takaisin vesistöön.

2. Laiturin ja rannan saattamista tämän päätöksen mukaiseksi tarkoittavat työt on tehtävä siten ja sellaisena aikana, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä. Vesistöä samentavia töitä ei saa tehdä 1.6.–31.8. välisenä aikana.

3. Kivipenkereestä ja maatäytöstä purettavat maa-ainekset on poistettava vesistön luonnolliseen pohjaan saakka ja siirrettävä pois vesialueelta. Töiden päätyttyä rakennustöiden jäljet on siistittävä.

4. Rakennelman kunnossapidosta on huolehdittava asianmukaisesti.

5. Luvan saajan on maksettava myönnetystä pysyvästä käyttöoikeudesta vesialueen 297-423-876-4 omistajalle Lehtoniemen osakaskunnalle kertakaikkisena korvauksena 736 euroa.

Korvaus on maksettava ennen töihin ryhtymistä. Korvauksille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa eräpäivästä lukien. Viivästyskoron määrä on kulloinkin voimassa olevan korkolain mukainen viitekorko lisättynä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

6. Laituri saattamista tämän päätöksen mukaiseksi tarkoittavat työt on tehtävä 31.12.2019 mennessä. Muuten lupa ja myönnetty käyttöoikeus raukeavat.

7. Toteuttamiseen ryhtymisestä on hyvissä ajoin etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat – vastuualueelle ja Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

8. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat – vastuualueelle ja Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Perustelut

Kiinteistön 297-33-27-12 rantaan on rakennettu noin 16 metriä pitkä kivipenger, jonka päällä on puinen kulkusilta. Pengerlaiturin jatkona on 13,6 neliömetrin suuruinen kelluva kulkusilta ja ponttonilaituri. Laituri on tarpeen kiinteistön edustan vesialueen hyödyntämisen edellytysten parantamiseksi. Laiturirakennelma ei ole asemakaavan vastainen. Laiturista saatava hyöty koituu yksityisille eduille.

Kivipenkereen eteläpuolelle on tehty maatäyttö. Maatäyttö helpottaa hakijan mukaan veneellä rantautumista ja toimii venetelojen säilytyspaikkana. Maatäyttö on hakemuksen liitettyjen leikkauspiirustusten mukaan rakennettu siten, että sen pinta on keskivedenkorkeuden yläpuolella. Näin ollen vesilain 1 luvun 5 §:n mukaan määrittyvä vesialueen raja on siirtynyt ja vesialue täytön kohdalla on muutettu maa-alueeksi. Täytön tarkoituksena on ollut mahdollistaa hakijan venetelojen säilyttäminen Lehtoniemen osakaskunnan omistaman alueen puolella. Hakemuksessa ei ole tarkemmin perusteltu, miksi veneteloja ei voida säilyttää hakijan kiinteistöllä eikä toimitetuista asiakirjoista käy sellainen ilmi. Maatäyttö ei ole asemakaavamääräyksellä sallittu rakenne. Maatäytön ei voida katsoa olevan rannan virkistyskäyttöedellytysten parantamiseksi välttämätön. Maatäytöstä saatava hyöty koituu pelkästään yksityisille eduille.

Rannan mataluuden vuoksi laituri on rakennettu tavanomaista pidemmäksi ja massiivisemmaksi. Rakennelma, yhdessä sen eteläpuoleiselle kiinteistölle noin 20 metrin etäisyydelle rakennetun kivipengerlaiturin kanssa, on omiaan haittaamaan veden vaihtumista ja aiheuttamaan rannan rehevöitymisriskiä tavalla, mikä loukkaa yleistä ja yksityistä etua. Haittaa voidaan vähentää suunnitellun virtausaukon avulla. Jotta virtausaukosta saatava hyöty olisi maksimaalinen, tulee aukon sijaita siten, että vesi voi rannan suuntaisesti vaihtua. Rantaan tehty maatäyttö estää kuitenkin virtausaukon sijoittamisen optimaalisesti. Rakennelman pysyttäminen nykyisessä laajuudessaan muuttaa haitallisesti

alueen luonnonolosuhteita ja merkitsee tarpeetonta vesialueen muuttamista maa-alueeksi yksityistä ja yleistä etua loukkaavalla tavalla. Sen vuoksi maatäytön pystyttämiseksi ei ole myönnetty lupaa ja hakijan esittämää suunnitelmaa virtausaukon sijainnin suhteen on muutettu.

Lupamääräysten mukaisesti muutetusta rakennelmasta saatava hyöty kiinteistön 297-33-27-12 virkistyskäytön ja veneilyn edellytysten parantamiseksi on huomattavat siitä yleisille ja yksityisille eduille koituviin menetyksiin nähden. Hanke ei ole asemakaavan vastainen. Hanke ei vaaranna vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisesti laaditun Vuoksen vesienhoitosuunnitelman vuosiksi 2016–2021 asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Edellytykset luvan myöntämiselle lupasian ratkaisuosasta ilmenevin tavoin ovat olemassa.

Käyttöoikeudet

Kiinteistöllä 297-33-27-12 on osuus yhteiseen vesialueeseen 297-423-876-4. Lehtoniemen osakaskunta ei ole myöntänyt käyttöoikeutta rakennelman edellyttämään alueeseen. Koska luvanmyöntämisen edellytykset hankkeelle täyttyvät ja toimenpiteen kohteeksi joutuva alue on pienempi kuin hakijan osuus yhteisestä alueesta, pysyvä käyttöoikeus laiturirakennelman pohjaksi tarvittavaan Lehtoniemen osakaskunnan vesialueeseen voidaan myöntää.

Hakijan on korvattava käyttöoikeudesta osakaskunnalle aiheutuva edunmenetys. Korvaus on määrätty hakijan esityksen pohjalta ottaen huomioon tarvittavaa käyttöoikeus-alueita koskeva muutos, kun rannalle tehty maatäyttö poistetaan. Korvattava käyttöoikeusalue on 4 m x 21 m.

Sovelletut säännökset

Vesilain 2 luvun 7 §, 9 §, 13 §, 14 a §, 3 luvun 2 §, 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5–8 §:t, 10 § ja 18 §, 13 luvun 7 §, 9 §, 11 §, 16 § ja 17 §

LAUSUNTOIHIN JA MUISTUTUKSIIN VASTAAMINEN

Lausunnoissa ja muistutuksissa esitetyt vaatimukset on otettu huomioon luparatkaisusta ja lupamääräyksistä ilmenevin tavoin.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 890 euroa.

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Maksu määräytyy aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2018 annetun valtioneuvoston asetuksen (997/2017) mukaisesti. Asetuksen liitteinä olevan maksutaulukon mukaan pelkästään yksityistä käyttöä varten rakennettavaa laituria koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 890 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Hakija

Päätös sähköpostitse

Kuopion kaupunki

Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat - vastuualue (sähköisesti)

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Järvi-Suomen kalatalouspalvelut (sähköisesti)

Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto, sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla, internetissä ja lehdessä

Tieto päätöksen antamisesta ilmoitetaan Itä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla. Päätös julkaistaan internetissä aluehallintoviraston Lupa-Tietopalvelussa. Lisäksi tieto päätöksestä julkaistaan Kuopion kaupungin virallisella ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Liite Valitusosoitus

Esko Vaskinen

Johanna Ahonen

Asian ovat ratkaisseet ympäristöneuvokset Esko Vaskinen ja Johanna Ahonen (esittelijä).

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Valitusviranomainen Aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **12.4.2019**

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomainen sekä sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta,
- valittajan nimi ja kotikunta,
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa,
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta,
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi, ja
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Sähköisesti toimitettua valituskirjelmää (faksilla tai sähköpostilla) ei tarvitse allekirjoittaa, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Myös mahdolliset yhteystietojen muutokset valituksen käsittelyn aikana on ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle.

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä:

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle,
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös faksina tai sähköpostilla, jolloin valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot

käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa
puhelin:	029 56 42780
faksi:	029 56 42760
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on **260 euroa**. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiarhmissä eikä myöskään, mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen